

Sygn. akt *XVII AmE 79/23*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Arkadiusz Zagrobelny

Protokolant – Sekretarz sądowy Dominika Zajdowska

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania ***Syndyka Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości z siedzibą w C.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki***

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania ***Syndyka Masy Upadłości (...) S.A. w upadłości z siedzibą w C.*** od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 29 grudnia 2022 r. znak: (...) ((...))

I. zmienia zaskarżoną decyzję w zakresie punktu 1 (pierwszego) i 2 (drugiego) w ten sposób, że orzeka, iż Przedsiębiorca: (...) S.A. w upadłości z siedzibą w C. nie wywiązał się za rok 2018 z określonego w art. 9a ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art 9l ust.1 wydanego dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym w ust. 15, obliczonej w sposób określony w ust. 10, za co wymierza Przedsiębiorcy karę pieniężną w kwocie (...) zł (siedemnaście tysięcy pięćset pięć złotych dwadzieścia trzy grosze);

II. w pozostałym zakresie oddala odwołanie;

III. zasądza od (...) S.A. w upadłości z siedzibą w C. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki w kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/sędzia Arkadiusz Zagrobelny /

Sygn. akt *XVII AmE 79/23*

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 14 lipca 2023 r.

Decyzją z dnia 29 grudnia 2022 r. znak: (...) ((...)) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej również jako: „Prezes URE”, „pozwany”) na podstawie:

- art. 56 ust. 1 pkt 1a (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.), art. 56 ust. 2a (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) w zw. z art. 9a ust 1 (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.), art. 9a ust 2 pkt 2 (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) oraz art. 56 ust 2, art. 56 ust 3 i ust 6 oraz art. 30 ust 1 ustawy Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2022, poz. 1385, ze zm., dalej też „p.e.”),

- art. 100 ust 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji (Dz.U. z 2022 r. poz. 553, dalej też „ustawa o promowaniu energii”),

- art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 2022, poz. 2000 ze zm., dalej też „k.p.a.”),

po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej Przedsiębiorcy: (...) S.A. w upadłości z siedzibą w C., w imieniu którego działa Pan J. P. - syndyk masy upadłości,

orzekł, że:

1) przedsiębiorca: (...) SA w upadłości w imieniu, którego działa Pan J. P.- Syndyk Masy Upadłości nie wywiązał się za rok 2018 z określonego w art. 9a ust 1 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.), obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwa pochodzenia z kogeneracji o którym mowa w art 9l ust 1 wydanego dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym w ust 15, obliczonej w sposób określony w ust 10,

2) za zachowanie opisane w pkt 1 wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości (...) zł.

(decyzja Prezesa URE z dnia 29.12.2022 r. k. 6-10 akt sąd.)

Odwołanie od decyzji (zaskarżając ją w całości) wniósł syndyk masy upadłości (...) S.A. w upadłości z siedzibą w C. (dalej również jako: „odwołujący”, „powód”, „Przedsiębiorca”) zarzucając jej naruszenie: art. 252 ust 1 w zw. z art. 297, art. 150 ust 1 prawa restrukturyzacyjnego (dalej: „p.r.”) oraz art. 56 ust 6a p.e., a także art. 10 § 1 k.p.a. w zw. z art. 28 k.p.a. w zw. z art. 144 ust 1 prawo upadłościowe (dalej: „p.u.”).

Powód wywodził, iż pozwany pominął fakt, że 28 maja 2019 r. zostało wszczęte postępowanie w przedmiocie otwarcia postępowania sanacyjnego spółki (...) S.A. oraz, że obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia kogeneracji albo uiszczenia opłaty zastępczej powstał w 2018 r., a więc opłata powinna być uiszczona do dnia 30 czerwca 2019 r. W związku z czym powyższa wierzytelność z tytułu opłaty zastępczej powstała w 2018 r., co skutkowało że wierzytelność ta objęta była układem. Powód wskazywał ponadto, że organ prowadził postępowanie z pominięciem udziału syndyka masy upadłości (...) S.A. w upadłości. Niezależnie od powyższego Powód dodał, że uiszczono opłatę zastępczą jeden dzień po terminie, zatem zasadne było odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej, z uwagi na znikomą szkodliwość czynu.

Na podstawie wskazanych zarzutów odwołujący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonej decyzji w całości;
2. zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego kosztów postępowania.

(odwołanie powoda z dnia 13.01.2023 r. k. 11-13v akt sąd.)

W odpowiedzi na odwołanie Prezes URE wniósł o jego oddalenie, oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany argumentował, że wierzytelności, na które wskazywał powód nie można przypisać do wierzytelności objętych układem. Dodał, że przedsiębiorstwo energetyczne wybiera jedną z dwóch form realizacji obowiązku tj.

uzyskanie i przedstawienie do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji bądź uiszczenie opłaty zastępczej. Pozwany wspomniał, że „nieuiszczenie opłaty zastępczej w terminie skutkowało wygaśnięciem publicznoprawnego uprawnienia i przekształciło się w obowiązek uiszczenia, nałożonej w drodze aktu indywidualnego decyzji administracyjnej, kary pieniężnej” (k.29v akt sąd). Pozwany wskazał, że powód jest niekonsekwentny w swoich działaniach i twierdzeniach albowiem z jednej strony powód wywodził, że nie mógł uiścić opłaty zastępczej w dniu 30 czerwca 2019 r., gdyż opłata ta była objęta spisem wierzytelności i jej spełnienie z mocy prawa było niedopuszczalne, z drugiej zaś strony w dniu 1 lipca 2019 r. już mógł uiścić opłatę zastępczą i było to zgodne z przepisami prawa. Pozwany wywodził ponadto, iż w realiach niniejszej sprawy nie można mówić o znikomej społecznej szkodliwości czynu powoda, a tym samym nie doszło do naruszenia art. 56 ust. 6a p.e.. Pozwany wskazywał również, że zawiadomienia o wszczęciu jak i o zakończeniu postępowania nie były wysyłane na adres syndyka, ale odpowiedzi na powyższe zawiadomienia udzielił już syndyk.

(pismo Prezesa URE z dnia 19.05.2023 r. k. 26-31 akt sąd.)

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały prezentowane stanowiska.

(protokół z rozprawy k. 72-73)

Sąd Okręgowy ustalił, następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 27 listopada 2000 r. znak: (...) Prezes URE udzielił przedsiębiorcy koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej na okres od dnia 30 listopada 2000 r. do dnia 30 listopada 2030 r.

Następnie, Prezes URE decyzją z dnia 27 listopada 2000 r., znak: (...) udzielił przedsiębiorcy koncesji na obrót energią elektryczną na okres od dnia 30 listopada 2000 r. do listopada 2030 r.

(okoliczność bezsporna, k. 7, k. 11-13, protokół z rozprawy k. 72v akt sąd.)

Sąd Rejonowy w Częstochowie postanowieniem z dnia 28 maja 2019 r. otworzył postępowanie restrukturyzacyjne – postępowanie sanacyjne (...) S.A. w C..

(okoliczność bezsporna, a ponadto postanowienie k. 18-18v akt sąd.)

Przedsiębiorca przedstawił do umorzenia Prezesowi URE za rok 2018 świadectwa pochodzenia kogeneracji dla jednostki kogeneracji, o której mowa w art 91 ust 1 pkt 1 p.e.(w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) w ilości 257,009 MWh.

(okoliczność bezsporna k. 7v, a ponadto załącznik do pisma Przedsiębiorcy z dnia 30.10.2019 r. k. 29 akt adm..)

Przedsiębiorca w dniu 1 lipca 2019 r. uiścił na konto NFOŚiGW kwotę w łącznej wysokości 13 465,53 zł tytułem opłaty zastępczej z tytułu kogeneracji za rok 2018.

(okoliczność bezsporna k. 7v, 72v a ponadto potwierdzenia transakcji z dnia 1.07.2019 r. k. 31-33 akt adm.)

Pismem z dnia 30 października 2019 r. powód przedstawił informacje odnoszące się do sprzedaży energii elektrycznej w latach 2017-2018. Z przekazanych danych wynikało, że sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych niebędących odbiorcami przemysłowymi realizującymi obowiązek CHP samodzielnie w roku 2018 wynosiła 3420,844 MWh.

(okoliczności bezsporne k. 6, k. 11-13 akt sąd., a ponadto: pismo powoda z dnia 30.10.2019 r. k. 28-35 akt adm., w tym załącznik nr 1 odnoszący się do sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych k. 29 akt adm.)

Biorąc pod uwagę ilość sprzedanej przez Przedsiębiorcę energii elektrycznej oraz przedstawionych do umorzenia świadectw pochodzenia kogeneracji, Przedsiębiorca powinien był uiścić do dnia 30.06.2019 r. opłatę zastępczą w kwocie 13 465,53 zł.

(okoliczności bezsporne – protokół z rozprawy k. 72v.)

Postanowieniem z dnia 10.11.2021 r. (k. 65) nastąpiło umorzenie postępowania sanacyjnego toczącego się wobec powoda. Postanowienie to uprawomocniło się w czerwcu 2022 r.

(okoliczność bezsporna k. 72v akt sąd., a ponadto odpis z KRS powoda k. 65 akt sąd.)

W dniu 5 września 2022 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości (...) S.A. w restrukturyzacji. Syndykiem został wyznaczony J. P.. Postanowienie to została wydane na skutek złożonego przez Przedsiębiorcę w dniu 8.12.2021 r. uproszczonego wniosku o ogłoszenie upadłości w trybie art. 344 prawa restrukturyzacyjnego.

Obwieszczenie postanowienia nastąpiło w dniu 5.09.2022 r. Krajowym Rejestrze Zadłużonych.

Postępowanie upadłościowe toczy się do chwili obecnej.

(okoliczności bezsporne k. 72v akt sąd, a ponadto obwieszczenie k. 17 akt sąd., postanowienie k. 10-18 akt adm..)

Pismem z dnia 7 września 2022 r. (doręczonym w dniu 13.09.2022 r.) Prezes URE zawiadomił (...) S.A. w restrukturyzacji o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z ujawnieniem możliwości nieprzestrzegania za rok 2018 określonego w art. 9a ust 1 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.), obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 9l ust 1, wydanego dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium RP lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym w ust. 15, obliczonej w sposób określony w ust. 10. Wezwano jednocześnie (...) S.A. w restrukturyzacji do przesłania wszelkich dokumentów dotyczących sytuacji finansowej powoda (w szczególności bilansu oraz rachunku zysków i strat) oraz oświadczenia o wysokości przychodu uzyskanego w roku 2021 z działalności koncesjonowanej.

Przedsiębiorca nie przedstawił wyjaśnień ani dokumentów mających związek ze sprawą i mogących mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia.

(okoliczności bezsporne a ponadto pismo k. k. 25-26v akt adm., z.p.o. k. 27-27v akt adm.)

Pismem z dnia 7 października 2022 r. Prezes URE zawiadomił (...) S.A. w restrukturyzacji o zakończeniu postępowania dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z całością zebranego materiału dowodowego. Prezes URE ponownie zwrócił się do (...) S.A. w restrukturyzacji z prośbą o przesłanie dokumentów pozwalających na ustalenie sytuacji finansowej przedsiębiorcy oraz oświadczenia o wysokości przychodu uzyskanego z działalności koncesjonowanej za rok 2021. Powyższe pismo zostało doręczone w dniu 30 października 2022 r. Na potwierdzeniu odbioru umieszczono odcisk pieczęci (...) S.A. w upadłości”.

(okoliczności bezsporne, a ponadto pismo k. 23 akt adm., z.p.o. k. 24-24v akt adm.)

W odpowiedzi, (...) S.A. w upadłości pismem z dnia 19 października 2022 r. (podpisanym przez syndyka) poinformował pozwanego, iż 5 września 2022 r. została ogłoszona upadłość ogłoszeniu upadłości spółki (...) S.A. w restrukturyzacji i dlatego to syndyk stał się stroną przedmiotowego postępowania administracyjnego. Wskazał również, że (...) S.A. w upadłości wykonał obowiązek o którym mowa w art. 9a ust 1 p.e. (...) w formie uiszczenia opłaty zastępczej jeden dzień po ustawowym terminem na jego wykonanie tj. w dniu 1 lipca 2019 r.”. Dodał też, że spółka od początku 2018 r. borykała się z dużymi problemami finansowymi związanymi z realizacją bieżących płatności wobec swoich kontrahentów jak i wobec instytucji państwowych, co skutkowało otwarciem w dniu 28 maja 2019 r.

postępowania sanacyjnego. Ponadto podkreślił, że na dzień 30 czerwca 2019 r. nie posiadał wystraczających środków na uiszczenie opłaty zastępczej, w związku z czym dokonanie tej opłaty było możliwe dzień później tj. 1 lipca 2019 r. (po uzyskaniu wystraczających środków). Przedsiębiorca wniósł o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej z uwagi na znikomą szkodliwość czynu, szczególną sytuację spółki pozostającej w restrukturyzacji oraz zaprzestanie naruszania prawa 1 dzień po ustawowym terminie realizacji obowiązku. Niezależnie od powyższego nadmienił, że uiszczenie powyższej opłaty zastępczej było niedopuszczalne albowiem była to wierzytelność objęta układem (gdyż powstała w 2018r.).

Do powyższego pisma dołączone zostały dokumenty finansowe spółki za rok 2021 tj. oświadczenie zarządu dotyczące przychodu z działalności koncesjonowanej, bilans oraz rachunek zysków i strat za rok 2021.

(okoliczności bezsporne, a ponadto pismo syndyka z dnia 19.10.2022 r. k. 8-9 akt adm., wraz z załącznikami k. 10-21 akt adm.)

W roku 2021 r. Przedsiębiorca uzyskał przychód z działalności koncesjonowanej polegającej na wytwarzaniu i na obrocie energią elektryczną w wysokości (...) zł.

(okoliczności bezsporne k. 8, a ponadto pismo Przedsiębiorcy k. 19akt adm.).

Na dzień 31 grudnia 2021 r. Przedsiębiorca:

- uzyskał przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi w wysokości (...) zł,
- posiadał aktywa trwałe w wysokości (...) zł,
- posiadał aktywa obrotowe w wysokości(...) zł,
- posiadał środki pieniężne i inne aktywa pieniężne w kwocie(...) zł.

(okoliczności bezsporne k. 8, a ponadto pismo rachunek zysków i strat k. 20 akt adm., bilans k. 21 akt adm.).

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd oparł się na niespornych twierdzeniach stron (art. 229 k.p.c. oraz art. 230 k.p.c.). Twierdzenia te, mając oparcie w znajdujących się w aktach sprawy dokumentach (art. 245 oraz art. 246 k.p.c.) nie budziły wątpliwości Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie znajdują zastosowanie przepisy prawa energetycznego w brzmieniu obowiązujący przed dniem 25.01.2019 r.

Stosownie bowiem do treści z art 100 ust 2 ustawy o promowaniu energii, do wykonania i rozliczenia obowiązku, o którym mowa w art 9a ust 1 p.e., za okres przed dniem 25 stycznia 2019 r, oraz w zakresie kar pieniężnych za nieprzestrzeganie tego obowiązku w tym okresie, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Zgodnie z **art 9a ust 1 p.e.** (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) odbiorca przemysłowy, przedsiębiorstwo energetyczne, odbiorca końcowy oraz towarowy dom maklerski lub dom maklerski, o których mowa ust. 2 są obowiązani uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwo pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 91 ust. 1, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 1) lub uiścić opłatę zastępczą, w terminie określonym w ust. 15, obliczoną w sposób określony w ust. 10 (pkt 2).

W myśl art 9a ust 15 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) opłata zastępcza, o której mowa w ust. 1 pkt 2, stanowi przychód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i jest uiszczana na rachunek bankowy tego funduszu do dnia 30 czerwca każdego roku, za poprzedni rok kalendarzowy.

Stosownie natomiast do treści art. 9m ust. 14 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) świadectwo pochodzenia z kogeneracji umorzone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 30 czerwca danego roku kalendarzowego, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostce kogeneracji w poprzednim roku kalendarzowym, jest uwzględniane przy rozliczeniu wykonania obowiązku określonego w art. 9a ust. 1, w poprzednim roku kalendarzowym.

W myśl art 9a ust 2 pkt 2 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) obowiązek, o którym mowa w ust 1 wykonuje przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub obrotu tą energią i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym niebędących odbiorcami przemysłowymi, o których mowa w art 9a ust 2 pkt 1 p.e..

W art 9a ust 11 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) określono zakres obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej, o którym mowa w ust. 1, w roku 2018 na poziomie:

- 8/0% dla jednostki kogeneracji, o której mowa w art 91 ust 1 pkt 1 p.e.,
- 2,3 % dla jednostki kogeneracji, o której mowa w art 91 ust 1 pkt 1a p.e.,
- 23,2 % dla jednostki kogeneracji o której mowa w art 91 ust 1 pkt 2 p.e.

Z art 9a ust 12 pkt 2 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) wynika, że powyższy zakres określa minimalny udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej z uzyskanych i umorzonych świadectw pochodzenia z kogeneracji lub z uiszczonej opłaty zastępczej, odniesiony do całkowitej sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym niebędącym odbiorcami przemysłowymi o których mowa w art. 9a ust 2 pkt 1 p.e. przez przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub obrotu tą energią i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym.

W niniejszej sprawie poza sporem było, że:

- Przedsiębiorca dokonał w 2018 r. sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców końcowych w ilości 3 420,844 MWh;
- Przedsiębiorca (do dnia 30.06.2019 r.) przedstawił Prezesowi URE do umorzenia za rok 2018 r. świadectwa pochodzenia kogeneracji w ilości 257,009 MWh;
- łączna kwota brakującej opłaty zastępczej wynosiła w konsekwencji 13 465,53 zł;
- kwotę 13 465,53 zł tytułem opłaty zastępczej powód uiszczył w dniu 1.07.2019 r.

Przepis **art. 56 ust 1 pkt 1a p.e.** (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) stanowi, iż karze pieniężnej podlega m.in. ten, kto nie przestrzega obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji albo nie uiszcza opłaty zastępczej.

W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca uiszczył kwotę 13 465,53 zł tytułem opłaty zastępczej aczkolwiek nastąpiło z jednodniowym opóźnieniem. W związku z tym pojawiało się pytanie, czy taki przedsiębiorca podlega karze o której mowa w art. 56 ust 1 pkt 1a p.e.

W wyroku z dnia 26.03.2019 r. (I NSK 20/18) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że: „(...) termin określony w art. 9a ust. 5 PrEnerg jest terminem prawa materialnego, do którego nie stosuje się przepisów KPA ani przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2018 r. poz. 800 ze zm.) o terminach. Oceniając charakter prawny tego terminu przez pryzmat skutków jego dochowania lub niedochowania, należy zważyć, że uiszczenie opłaty zastępczej w terminie do 31 marca danego roku, jest wykonaniem przez zobowiązane przedsiębiorstwo obowiązku uiszczenia takiej opłaty, który ma charakter obowiązku publicznoprawnego ex lege, ustanowionego na mocy przepisu ustawy i niewymagającego autorytatywnej konkretyzacji w drodze decyzji administracyjnej. Treścią tego obowiązku jest uiszczenie opłaty zastępczej w należnej kwocie na właściwy rachunek bankowy w terminie do 31 marca. Natomiast uiszczenie tej kwoty przez zobowiązanego na rachunek bankowy po tym dniu należy kwalifikować jako nieuiszczenie opłaty zastępczej w rozumieniu art. 56 ust. 1 pkt 1a PrEnerg, zgodnie z którym karze pieniężnej podlega m.in. ten, który nie uiszcza opłaty zastępczej, o której mowa w art. 9a ust. 8 PrEnerg. Wynika z tego jasno, że dochowanie terminu ustawowego przez zobowiązanego powoduje wygaśnięcie obowiązku publicznoprawnego, natomiast niedochowanie tego terminu skutkuje podleganiem zobowiązanego karze pieniężnej, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1a PrEnerg, co łącznie przemawia za materialnoprawnym charakterem terminu do uiszczenia opłaty zastępczej (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 lutego 2018 r., III SK 7/17). W ocenie Sądu Najwyższego, obowiązek uiszczenia opłaty zastępczej po upływie terminu określonego w art. 9a ust. 5 PrEnerg przekształca się w obowiązek uiszczenia kary pieniężnej w wysokości ustalonej na podstawie art. 56 ust. 2a pkt 3 PrEnerg. Zatem po dniu 31 marca na danym podmiocie nie spoczywa już obowiązek uiszczenia opłaty zastępczej lub złożenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji, ale wyłącznie obowiązek uiszczenia kary pieniężnej. Sąd Najwyższy ponadto wskazał, że „Uiszczenie przez podmiot zobowiązany opłaty zastępczej po dniu 31 marca oznacza spełnienie świadczenia nienależnego, które powinno zostać na ogólnych zasadach (art. 410 w zw. z art. 405 KC) zwrócone wpłacającemu taką kwotę.

Powyższy pogląd jest podzielany przez Sąd orzekający w niniejszej sprawie.

W konsekwencji, uiszczenie przez Przedsiębiorcę opłaty zastępczej w dniu 1.07.2019 r. (czyli po terminie określonym przez ustawodawcę na dzień 30.06.2019 r. – art 9a ust. 15 p.e. w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) skutkuje tym, że Przedsiębiorca podlega karze pieniężnej, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 1a p.e.

Stosownie do treści **art. 56 ust. 2a p.e.** (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) wysokości kary z art. 56 ust. 1 pkt 1a p.e. nie może być niższa niż kwota obliczona według wzoru, zgodnie z którym kwotę nieuiszczonej opłaty zastępczej należy pomnożyć przez współczynnik 1,3.

W myśl natomiast art. 56 ust. 3 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) górna wysokość kary wymierzonej w oparciu o art. 56 ust. 1 pkt 1a p.e., nie mogła natomiast przekroczyć (...) przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć (...) przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy kara pieniężna wymierzona Przedsiębiorcy nie mogła być niższa od kwoty(...) zł. ((...)).

Zaskarżoną decyzją pozwany (w oparciu o przepis art. 56 ust. 2 p.e.) wymierzył pozwanemu karę pieniężną w najniższej możliwej wysokości tj. w kwocie (...) zł. Powód samej wysokości wymierzonej mu kary nie kwestionował.

Odnosząc się do **zarzutów Powoda** wskazać należy co następuje.

Po pierwsze, Powód argumentował, że z uwagi na **otwarcie postępowania sanacyjnego** (28.05.2019 r.) nie mógł już po tym dniu uiścić przedmiotowej opłaty zastępczej (termin na jej uiszczenie upływał z dniem 30.06.2019 r.) albowiem wiarygodność ta (z tytułu opłaty zastępczej) była objęta układem. Powód powoływał się w tym zakresie na naruszenie przez pozwanego przepisów art. 252 ust. 1 w zw. z art. 297 p.r. oraz art. 150 ust. 1 p.r.

Z powyższe przepisy stanowią, że:

- w postępowaniu sanacyjnym przepisy art. 247-256 stosuje się odpowiednio (art. 297 p.r.);
- od dnia otwarcia przyspieszonego postępowania układowego do dnia jego zakończenia albo uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu przyspieszonego postępowania układowego, spełnianie przez dłużnika albo zarządcę świadczeń wynikających z wierzytelności, które z mocy prawa są objęte układem, jest niedopuszczalne (art. 252 ust. 1 p.r.);
- układ obejmuje wierzytelności osobiste powstałe przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej (art. 150 ust. 1 pkt 1 p.r.).

Dla oceny zasadności powyższego zarzutu kluczowe znaczenie ma ustalenie, czy opłata zastępcza (o której mowa w art. 9a ust. 1 pkt 2 p.e.) jest wierzytelnością w rozumieniu prawa restrukturyzacyjnego.

Pozwany argumentował, że skoro w prawie restrukturyzacyjnym ustawodawca nie zdefiniował pojęcia „wierzytelność”, to pojęcie to należy rozumieć tak samo jak na gruncie kodeksu cywilnego, czyli sytuację w której wierzyciel może domagać się od dłużnika określonego zachowania (świadczenia) natomiast dłużnik ma obowiązek oznaczonego działania lub zaniechania. Pozwany w tym kontekście odwołał się również do poglądu zawartego w wyroku NSA z dnia 22.11.2012 r. sygn. akt II FSK 919/11 (podobnie NSA m.in. w wyroku z dnia 9.12.2016, II FSK 2185/16 oraz w wyroku z dnia 4.12.2018 r., II FSK 2307/16)), który odnosił się do treści art. 272 prawa upadłościowego i naprawczego, niemniej zdaniem pozwanego pozostawał aktualny na gruncie niniejszej sprawy. W wyroku tym NSA wskazał, że „Skoro ustawa Prawo upadłościowe i naprawcze nie definiuje wierzytelności, (...) uznać należy, że także na potrzeby tej ustawy o wierzytelności można mówić wówczas, gdy dłużnik (...) ma obowiązek spełnienia świadczenia (...), a wierzyciel może się domagać wykonania tego obowiązku. Odnosząc te uwagi o stanu faktycznego przedmiotowej sprawy, pozwany podkreślał, że stosownie do art. 9a ust. 1 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) przedsiębiorstwo energetyczne było zobowiązane uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwo pochodzenia z kogeneracji lub uiszczyć opłatę zastępczą. Pozwany wywodził, że to przedsiębiorstwo wybiera jedną z form realizacji obowiązku, choć ustawodawca jako pierwotną formę realizacji uznał pozyskanie i przedstawienie do umorzenia omawianego świadectwa. Nadmienił, że opłata zastępcza stanowiła przychód NFOŚiGW i była uiszczana na rachunek bankowy tego funduszu do dnia 30 czerwca każdego roku za poprzedni rok kalendarzowy. Zwrócił uwagę, że NFOŚiGW nie mógł żądać spełnienia przez przedsiębiorcę omawianej opłaty zastępczej (zarówno przed datą 30 czerwca jak i po tej dacie) - NFOŚiGW był tylko beneficjentem środków z tytułu tej opłaty, ale opłata ta nie stanowiła jego roszczenia.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie uznał pogląd prezentowany przez pozwanego za trafny. Dodatkowo należy nadmienić, iż oczywistym jest, że również Prezes URE nie może żądać od przedsiębiorcy uiszczenia omawianej opłaty. Ponadto, o czym już była mowa, obowiązek uiszczenia opłaty zastępczej po upływie określonego ustawą terminu, przekształca się w obowiązek uiszczenia kary pieniężnej, której wysokość podlega dopiero ustaleniu w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez Prezesa URE. Niezależnie od powyższego, aż do ostatniego dnia (tj. 30 czerwca), to wyłącznie od Przedsiębiorcy zależy, czy zechce zwolnić się ze spoczywającego na nim obowiązku poprzez uiszczenie opłaty zastępczej, czy też poprzez przedstawienie do umorzenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji. Przedstawienie świadectw do umorzenia (w wymaganej wysokości) prowadzi automatycznie do braku obowiązku uiszczenia opłaty. Zauważyć należy, iż sam pełnomocnik powoda (na rozprawie w dniu 11.07.2023 r. – k. 73v) stał na stanowisku, iż pomimo otwarcia w maju 2019 r. postępowania sanacyjnego Przedsiębiorcy, Przedsiębiorca aż do końca czerwca 2019 r. był uprawniony do przedstawienia Prezesowi URE do umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji. Sąd to stanowisko aprobuje. Stanowisko to jednakże prowadzi do konkluzji, że Przedsiębiorca mógł już po otwarciu postępowania sanacyjnego doprowadzić do wygaśnięcia omawianego obowiązku publicznoprawnego. W konsekwencji niespójny jest pogląd powoda, że omawiany obowiązek (w tym w zakresie odnoszącym się do opłaty zastępczej) jest objęty układem. Natomiast to, że opłata zastępcza odnosiła się do sprzedanej przez Przedsiębiorcę energii elektrycznej w roku 2018 nie miało znaczenia w niniejszej sprawie.

Nie można również tracić z pola widzenia tego, że jeżeliby chcieć podzielić stanowisko powoda (co do tego, że opłata zastępcza powinna być objęta układem), to należałoby taką opłatę umieścić w sporządzanym w toku postępowania restrukturyzacyjnego spisie wierzytelności. Zgodnie przepisami prawa restrukturyzacyjnego:

- spis wierzytelności obejmuje wierzytelności osobiste w stosunku do dłużnika powstałe przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego (art. 77 ust. 1 p.r.);
- umieszczenie wierzytelności w spisie wierzytelności określa sumę, z którą wierzyciel uczestniczy w postępowaniu restrukturyzacyjnym (art. 77 ust. 2 p.r.);
- w spisie wierzytelności umieszcza się w osobnych rubrykach m.in: imię i nazwisko wierzyciela albo jego nazwę (art. 86 ust. 2 pkt 2 p.r.);
- spis wierzytelności sporządza nadzorca lub zarządca (z urzędu, bez konieczności dokonywania przez wierzycieli zgłoszeń wierzytelności (art. 84 ust. 1 p.r.).

Uwzględniając treść wyżej przytoczonych przepisów, uznać trzeba, iż opłaty zastępczej w żaden sposób nie można by było objąć takim spisem wierzytelności (brak możliwości określenia wierzyciela). W konsekwencji, gdyby w dalszym ciągu chcieć podzielać powyższy pogląd powoda, powyższe skutkowałoby tym, że układ pomimo że formalnie opłatę zastępczą by obejmował, to w praktyce by jej nie obejmował. Zaakceptowanie takich konsekwencji w sposób oczywisty jest nieuprawnione.

Ubocznie w tym miejscu należy nadmienić, iż Przewodniczący na rozprawie w dniu 11.07.2023 r. zadał pełnomocnikowi powoda pytanie, czy w spisie wierzytelności sporządzonym w toku postępowania sanacyjnego Przedsiębiorcy umieszczono „wierzytelność” z tytułu opłaty zastępczej. Pełnomocnik powoda nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie (k. 72v).

Podsumowując powyższą część rozważań, opłata zastępcza (o której mowa w art. 9a ust. 1 pkt 2 p.e.) nie jest wierzytelnością w rozumieniu prawa restrukturyzacyjnego. W konsekwencji jeżeli przed upływem terminu do jej uiszczenia (przed 30 czerwca danego roku za poprzedni rok kalendarzowy) dojdzie do otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, to układ opłaty zastępczej nie obejmuje i opłata ta może być uiszczana po otwarciu takiego postępowania.

Po drugie, Powód zarzucił, że pozwany naruszył przepis **art. 56 ust. 6a p.e.** (niezasadnie nie odstąpił od wymierzenia kary) albowiem stopień społecznej szkodliwości czynu był znikomy.

W myśl art. 56 ust. 6a p.e. Prezes URE może **odstąpić od wymierzenia kary**, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

Na wstępie omówienia przywołanego zarzutu należy wskazać, że utrwalony zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie, jest pogląd, że na podstawie przepisów ustawy Prawo energetyczne **odpowiedzialność** ma **charakter obiektywny**, wynikający z samego faktu naruszenia określonych norm prawnych. Oznacza to, że przedsiębiorca nie może powoływać się na brak winy (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2008 r., sygn. akt III SK 10/08, opubl. system Legalis nr 1885077). Okoliczność ta jest irrelevantna dla samego faktu wymierzenia kary, jak i odstąpienia od karania. Gdyby zamiarem ustawodawcy było uzależnienie samego wymierzenia kary lub zastosowania odstąpienia od jej wymierzenia od zawinienia, a tym samym subiektywizacja odpowiedzialności za naruszenia przepisów, wskazałby tę przesłankę w treści art. 56 ust. 3, 6 i 6a ustawy, czego jednak nie uczynił (zob. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 13 grudnia 2016 r., sygn. akt III SK 22/16, opubl. system Legalis nr 2586425). Tym samym odpowiedzialność przedsiębiorcy istnieje w oderwaniu od winy i do jej ustalenia nie jest konieczne wykazanie zawinionego zachowania, lecz wystarcza stwierdzenie faktu zaistnienia określonego naruszenia prawa.

Odnosząc się natomiast wprost do zarzutu ukarania odwołującego wbrew ziszczeniu się przesłanek przemawiających za odstąpieniem od kary, Sąd pokrótce wyjaśni zasady stosowania tej instytucji, a także jej cel i zakres kontroli sądowej.

Odstąpienie od wymierzenia kary stanowi wyraz **tzw. uznania administracyjnego**, rozumianego jako uprawnienie organu do wyboru konsekwencji prawnej. Uznanie to stanowi zatem sferą dyskrecjonalności, w ramach której organ władzy publicznej ma swobodę wyboru skutku prawnego, jaki w konkretnej sprawie będzie wiązał się z zaistnieniem danych okoliczności. Co istotne, Prezes Urzędu nie ma obowiązku skorzystania z odstąpienia od wymierzenia kary, nawet wówczas gdy spełnione są przesłanki określone w przywołanym przepisie art. 56 ust.6a p.e.. Wynika to z wykładni literalnej normy, która wskazuje, że prezes urzędu jedynie „może” odstąpić od wymierzenia kary pieniężnej. Nie jest to więc tzw. decyzja związana, do której wydania obligują obowiązujące przepisy prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt I NSK 95/18, opubl. system Legalis, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 09 grudnia 2021 r. sygn. akt VII AGa 1040/20, z dnia 16 stycznia 2018 r. sygn. akt VIIAGa 763/18, z dnia 07 września 2016 r. sygn. akt VI ACa 974/15).

Pozostawienie oceny spełnienia przesłanek do odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej organowi regulacyjnemu, nie oznacza jednak, że ocena zasadności i legalności skorzystania z tej instytucji wyłączona jest spod kompetencji sądu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2014 r. sygn. akt III SK 47/13, z dnia 06 lutego 2018 r. sygn. akt III SK 7/17). Należy jednak mieć tu na uwadze, że celem ustawodawcy umieszczającego decyzję w sferze uznania administracyjnego jest poszerzenie władzy organu, i w konsekwencji kontrola sądowa w tym wypadku nie może sięgać głęboko, gdyż w innym wypadku instytucja uznania administracyjnego stałaby się iluzoryczna. Jak szeroko uzasadnił to Sąd Najwyższy w sprawie o sygn. akt I NSK 95/18 (op.cit), należy tu pamiętać, że to Prezes Urzędu kształtuje politykę wymiaru kar wobec przedsiębiorców popełniających delikty administracyjne. Dlatego przepis art. 56 ust. 6a prawa energetycznego należy interpretować z uwzględnieniem zasady sprawności i rzetelności działania instytucji publicznych, a także zasad równowagi i podziału władzy. Dlatego też **interwencja sądu w treść decyzji organu regulacyjnego powinna następować dopiero wtedy, gdy nosi ona znamiona dowolności** tj. opiera się na arbitralnych przesłankach, zawiera zdawkowe i ogólnikowe uzasadnienie, odwołuje się do nieudowodnionych informacji itp. Dla takiej ingerencji konieczne jest zatem nie tylko wykazanie, że zachodzą przesłanki spełnione w omawianym przepisie, ale również że organ przekroczył zasady uznania administracyjnego. Szerzej ujmując oznacza to, że Sąd rozpoznający odwołanie od decyzji organu, co prawda jest władny zmienić tę decyzję, jakkolwiek ku temu konieczne jest wykazanie, że podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek, stopień społecznej szkodliwości czynu jest znikomy, a nadto że pozwany organ przekroczył zasady uznania administracyjnego. Należy przy tym pamiętać, że omawiana instytucja stanowi wyjątek, który powinien być stosowany jedynie wówczas, gdy nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej na jakimkolwiek poziomie kłóci się z podstawowymi funkcjami kary. Warto w tym miejscu także odnotować, że odstąpienie od wymierzenia kary nie może być mylone i nie może stanowić podstawy do miarkowania kary pieniężnej, a jedynie uprawnia Prezesa urzędu do nie nakładania jej w ogóle. Inaczej ujmując na podstawie tego przepisu nie można obniżyć kary pieniężnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 15 października 2014 r. III SK 47/13, opubl. LEX nr 1540636).

Przechodząc do **podstaw do odstąpienia od wymierzenia kary**, to zgodnie z treścią art. 56 ust 6a p.e. pierwszymi, mogącymi występować alternatywnie przesłankami, jest **zaprzestanie naruszania prawa** lub **realizacja obowiązku** przez adresata kary.

Nie sposób jest uznać, że powód **zaprzestał naruszania prawa** lub **zrealizował** swój **obowiązek** (to jest uiszczył opłatę zastępczą). Jak wskazano bowiem w uzasadnieniu wyroku Sadu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30.04.2014 r. VI ACa 927/13 (który to pogląd Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela) ponieważ termin uiszczenia opłaty zastępczej ma charakter materialny, nie jest możliwa realizacja tego obowiązku po upływie terminu ustawowego. Nie można więc twierdzić, że powód zrealizował ten obowiązek. Alternatywnie art. 56 ust. 6a ustawy - Prawo energetyczne wskazuje na przesłankę polegającą na tym, że podmiot zaprzestał naruszania prawa, co w przedmiotowej sprawie również nie mogło mieć miejsca, skoro spełnienie obowiązku miało charakter jednorazowy. W sytuacji niespełnienia

żadnej z powyższych alternatywnych przesłanek, prawnie irrelevantna staje się ocena stopnia szkodliwości czynu powoda, a w szczególności, czy był on znikomy. Jest to bowiem przesłanka, która powinna być spełniona łącznie z zaprzestaniem naruszania prawa lub zrealizowaniem obowiązku.

Jak już wskazano, z uwagi na niespełnienie żadnej z powyższych alternatywnych przesłanek, ocena stopnia szkodliwości czynu powoda była w niemniejszej sprawie prawnie irrelevantna. Niemniej dla porządku należy zauważyć, iż w ocenie Sadu **stopień społecznej szkodliwości czynu** powoda niewątpliwie był wyższy aniżeli znikomy.

Przesłanka ta nawiązuje do dyrektywy wymiaru kary w koncepcji prawa karnego, dlatego też powszechnie przyjmuje się, że przy jej interpretacji konieczne jest odwołanie się do sposobu weryfikacji stopnia szkodliwości czynu wypracowanego na gruncie art. 115 **kodeksu karnego**. Oznacza to konieczność odniesienia się do rodzaju i charakteru naruszonego dobra, rozmiaru wyrządzonej szkody, sposobu i okoliczności popełnienia czynu, wagi naruszonych obowiązków, postaci zamiaru, motywacji sprawcy oraz rodzaju naruszonych reguł ostrożności i stopnia ich naruszenia. Wszystkie te kryteria powinny zostać uwzględnione, aczkolwiek dokonywana ocena ma charakter kompleksowy, odnosi się do całokształtu okoliczności sprawy. Niemniej jednak w orzecznictwie wskazuje się, że jednym z podstawowych czynników mających istotne znaczenie dla dokonania właściwej oceny czynu sprawcy jest rodzaj i charakter naruszonego dobra chronionego prawem (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 09 grudnia 2021 r. sygn. akt VII AGa 1040/20, z dnia 16 stycznia 2018 r. sygn. akt VII AGa 763/18, z dnia 07 września 2016 r. sygn. akt VI ACa 974/15).

W tym kontekście należy zauważyć, na co słusznie wskazuje pozwany, że celem regulacji z art. 9a ust. 1 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) było zapewnienie odpowiednich źródeł finansowania wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji. Odgrywa ono bowiem znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego kraju, w zmniejszaniu negatywnego wpływu energetyki na środowisko, a także w zwiększaniu konkurencyjności i efektywności energetycznej gospodarki narodowej.

Dokonując oceny, czy zasadnym byłoby odstąpienie od wymierzenia powodowi kary, nie wolno pominąć skutku takiej decyzji. Skutkiem zastosowania wobec powoda odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej byłoby bowiem zwolnienie go z obowiązku zapłaty także tego składnika kary pieniężnej, który odpowiada opłacie zastępczej w wysokości 13 465,53 zł. W konsekwencji zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary pieniężnej sytuacja przedsiębiorcy, który nie wniósł w ustawowym terminie opłaty zastępczej, byłaby korzystniejsza od sytuacji przedsiębiorcy, który wniósł ją w terminie, albowiem pierwszy z nich byłby zwolniony z obowiązku zapłaty jakiegokolwiek kwoty, pomimo niewykonania spoczywającego na nim obowiązku, zaś drugi byłby obowiązany wnieść opłatę zastępczą. Zdaniem Sądu byłoby to rozwiązanie rażąco niesprawiedliwe (tak też Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 30.04.2014 r. VI ACa 927/13).

Podsumowując powyższą część rozważań, chybiony był zarzut powoda, iż pozwany nie odstępując od wymierzenia powodowi kary naruszył przepis art. 56 ust. 6a p.e. (brak realizacji przesłanek z tego artykułu oraz niezależnie od powyższego brak podstaw do uznania, że pozwany przekroczył zasady uznania administracyjnego).

Po trzecie, na rozprawie w dniu 11.07.2023 r. Powód podniósł, że **syndyk nie działa w imieniu przedsiębiorcy**, zatem oznaczenie Powoda w decyzji jest nieprawidłowe.

Ten zarzut Sąd uznał za trafny, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji (pkt. 1 i 2 decyzji) poprzez wyeliminowanie zamieszczonych w niej sformułowań „(...) w imieniu, którego działa Pan J. P. – Syndyk Masy Upadłości”.

Wskazać bowiem należy, iż w myśl bowiem z art. 144 ust. 1 i 2 p.u. po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko niemu. Postępowania te syndyk prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym.

Ponadto, w myśl art. 160 p.u., w sprawach dotyczących masy upadłości syndyk dokonuje czynności w imieniu własnym na rachunek upadłego (§ 1) i syndyk nie odpowiada za zobowiązania zaciągnięte w sprawach dotyczących masy upadłości (§ 2).

Jednocześnie stosownie do treści art. 60¹ p.u., po ogłoszeniu upadłości przedsiębiorca występuje w obrocie pod dotychczasową firmą z dodaniem oznaczenia "w upadłości".

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, iż według art. 372 ust. 1 p.u. zmiany stosunków prawnych dokonane na podstawie przepisów prawa upadłościowego obowiązują upadłego i drugą stroną również po umorzeniu lub zakończeniu postępowania upadłościowego, chyba że przepisy odrębnej ustawy stanowią inaczej.

Z powyższych przepisów wynika, że stroną w znaczeniu formalnym jest syndyk (tj. po ogłoszeniu upadłości tylko syndyk może wszcząć postępowanie i tylko przeciwko syndykowi postępowanie może być wszczęte), zaś stroną w znaczeniu materialnym jest upadły (to na jego rzecz, a nie na rzecz syndyka, toczy się postępowanie; to upadły, a nie syndyk odpowiada za zobowiązania które powstają po ogłoszeniu upadłości; a zmiany stosunków prawnych odnoszą się do upadłego, a nie do syndyka). Analogiczne stanowisko zostało zaprezentowane w orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 16.01.2009 r. (III CSK 244/08). Sąd Najwyższy zauważył, że: świadczenia dochodzone przez syndyka lub przeciwko niemu podlegają zasądzeniu na rzecz lub od upadłego; podstawienie procesowe syndyka w miejsce upadłego jest podstawieniem bezwzględny, przy którym legitymację procesową ma tylko podmiot podstawiony; brak legitymacji formalnej upadłego nie jest równoznaczny z brakiem po jego stronie zdolności prawnej, tj. zdolności bycia podmiotem praw i obowiązków (podobnie np: wyrok SN z 7.10.2004 r. IV CK 86/04; postanowienie SN z dnia 21.07.2011 r. V CZ 37/11).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy wskazać należy, że stroną w znaczeniu formalnym jest syndyk (...) S.A. w upadłości, zaś stroną w znaczeniu materialnym jest (...) S.A. w upadłości. W konsekwencji to Przedsiębiorca (czyli (...) S.A. w upadłości) nie wywiązał się z określonych obowiązków, i to Przedsiębiorcy została wymierzona kara pieniężna za niewywiązanie się z tych obowiązków.

Po czwarte, Powód zarzucił, że Pozwany naruszył przepisy KPA w zw. z art. 144 ust. 1 p.u. albowiem Prezes URE prowadził postępowanie z pominięciem udziału syndyka masy upadłości (...) S.A. w upadłości.

Odnosząc podniesionego przez powoda **zarzutu naruszenia przepisów k.p.a.** wskazać należy, że Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela utrwalony w judykaturze pogląd o nieskuteczności powoływania się na naruszenie przepisów postępowania administracyjnego w postępowaniu przed SOKiK, poza pewnymi wyjątkami. W szczególności, tego typu zarzuty zasadniczo nie mogą stanowić samoistnej podstawy uchylecia decyzji. Wynika to z faktu, że wniesienie do sądu odwołania od decyzji administracyjnej wszczyna dopiero cywilne, pierwszoinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sąd dokonuje własnych ustaleń, rozważając całokształt materiału dowodowego (takie stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 1991r., sygn. akt III CRN 120/91; postanowieniu z dnia 11 sierpnia 1999r. sygn. akt I CKN 351/99; wyroku z dnia 19 stycznia 2001r. sygn. akt I CKN 1036/98). Podobnie Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 grudnia 2006r. stwierdził, iż zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania administracyjnego nie mogą być podnoszone przed SOKiK, który jako sąd powszechny rozpatruje sprawę od nowa, co skutkuje brakiem możliwości uchylecia decyzji zaskarżonej do tego sądu z uwagi na naruszenie przepisów postępowania administracyjnego (sygn. akt VI ACa 620/06).

Wyjątki od zasady, że zarzuty procesowe odnoszące się do etapu postępowania administracyjnego nie mogą doprowadzić do uchylecia decyzji w ramach rozpoznania odwołania, które zostały wykreowane przez orzecznictwo Sądu Najwyższego, wskazują, że taka możliwość odnosi się tylko do takich zarzutów, które po pierwsze nie mogą być niejako konwalidowane na etapie postępowania sądowego (jak ma to miejsce np. w odniesieniu do ustaleń faktycznych, środków dowodowych, oceny dowodów, niektórych wad formalnych samej decyzji) ale także waga tych zarzutów musi być na tyle istotna, że uzasadnia ona uchylecie decyzji. Chodzi o takie uchybienia organu, na skutek których przedsiębiorca, którego dotyczy decyzja, nie ma zapewnionych odpowiednich gwarancji proceduralnych, w

szczególności mówi się tutaj o uchybieniach tego rodzaju (wadach kwalifikowanych decyzji), które istotnie wpłynęły na merytoryczną treść zaskarżonej decyzji lub też takiej sytuacji w których zaskarżona decyzja została wydana bez podstawy prawnej.

Powód naruszenia poszczególnych przepisów k.p.a. upatrywał zasadniczo w tym, że stroną postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia grzywny był (...) S.A., a nie syndyk (...) S.A. w upadłości. Zgodzić się należy (z przyczyn podanych powyżej), iż nieprawidłowym było oznaczanie przez Prezesa URE (w zawiadomieniu o wszczęciu postępowania i w kolejnym piśmie), że stroną postępowania jest (...) S.A. w restrukturyzacji (ogłoszenie upadłości spółki nastąpiło bowiem 5.09.2022 r). Niemniej bezsprzecznie cała korespondencja kierowana do przedsiębiorcy doręczana została prawidłowo tj. została odebrana przez syndyka, który zajmował stanowisko w sprawie.

Dodatkowo należy zauważyć, iż w myśl art. 176 ust. 2 p.u. obowiązkiem syndyka jest zawiadomienie placówek pocztowych o ogłoszeniu upadłości. Placówki te doręczają syndykowi adresowane do upadłego przesyłki pocztowe, zaś syndyk zawiadamia upadłego o otrzymaniu przesyłek pocztowych, które nie dotyczą masy upadłości lub których zatrzymanie nie jest potrzebne ze względu na zawarte w nich wiadomości, oraz umożliwia upadłemu odebranie tych przesyłek. Z powyższego wynika, że na syndyku spoczywa obowiązek dokonywania analizy (oceny) korespondencji kierowanej do upadłego, zaś nieprawidłowe oznaczenie strony (w znaczeniu formalnym) nie ma tu decydującego znaczenia.

W związku z tym, zdaniem Sądu, postępowanie administracyjne toczące się przed Prezesem URE nie było dotknięte taką wadą, która uzasadniałaby uchylenie decyzji (pomimo, na co wskazano powyżej, naruszenia przepisu art. 144 p.u.).

W tych okolicznościach, na podstawie art. 479⁵³ k.p.c. Sąd zmienił punkt 1 i 2 zaskarżonej decyzji (**pkt I wyroku**) oraz oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (**pkt. II wyroku**).

W **pkt III wyroku** orzeczono o kosztach procesu mając na uwadze jego wynik. Podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 100 k.p.c. oraz § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804). Pozwany uległ jedynie w nieznacznej części (Sąd jedynie w nieznacznym zakresie zmienił zaskarżoną decyzję). W skład kosztów poniesionych przez pozwanego wchodziło wynagrodzenie pełnomocnika 720 zł.

/sędzia Arkadiusz Zagrobelny/

Sygn. akt XVII AmE 79/23

ZARZĄDZENIE

(...)

/sędzia Arkadiusz Zagrobelny/